

II Concurs Literari “Sant Jordi”

RIQUESA I POBRESA: L'ETERNA MALEDICCIÓ

Jordi Miralda Escudé

1r Premi Categoria Adult

(Josefa Galí i Surís,
Terrassa 17 de gener de 1803)

Agenollada a l'església, entre el ressò de les frases llatines recitades pel prevere que rebotaven per les parets de la catedral del Sant Esperit i li estovaven els pensaments, la Josefa va percebre una altra llàgrima regalimant-li galta avall. Se li va acudir que potser molta gent només era al funeral per compliment, per assegurar-se de ser vistos. La incomodava pensar que potser alguns l'estaven mirant amb curiositat morbosa per veure com estava d'affligida. Però no hi podia fer res. El seu desconsol era autèntic. Per què havia de morir, una noia tan jove? Per què havia de ser tan difícil per la mare el naixement d'una criatura? La Josefa ja havia tingut tres parts, tres vegades havia sentit el dolor de portar una criatura al món. Era pel pecat original. La dona ha de patir per a donar a llum, així ho diu la Bíblia. Però quina desolació més terrible quan la mare mor en un part massa difícil d'una criatura que també mor! Mentre sanglotava amb els ulls tapats i en postura d'oració, se sentia abandonada per Déu. Com podia voler Déu que morís precisament una noia tan preciosa, tan servicial, tan bondadosa amb totes les persones, de la que no podia recordar que mai hagués comès cap falta? Totes les oracions per la seva germana havien estat endebades.

Recordà ara l'expressió d'en Jaume Rocavert, el traginer que havia portat el fèretre a casa del senyor Joaquim Sagraera quan van venir a buscar el cos de l'Anna, en donar-li el condol. En Jaume, un home senzill i de la classe més humil de la ciutat, era dels pocs que li havia semblat sincer. Ell, molt afectuós, fins i tot s'havia atrevit a besar-li la mà i a dir-li el grat record que tenia de l'Anna. La Josefa s'havia adonat de la reacció del seu marit, en Joan, mirant

amb disgust en veure un traginer de classe baixa parlant amb sa muller. Però ella recordava amb molt de goig l'amistat especial que havien tingut ella i la seva germana amb en Jaume. Era en aquella època de la joventut, quan la Josefa se sentia rebel amb les normes de casa seva i acompanyava la seva germana petita a jugar als camps de pagès. I a l'Anna li agradava especialment de trobar-se amb en Jaume, el petit dels dos germans Rocavert. Era una amistat estranya, un xic rebel també, entre una noia polida i delicada d'una casa rica de Terrassa, i un noi pobre i mig abandonat que anava sempre brut. Però la Josefa s'avenia a anar-hi. Sentia una joia especial en aquell ambient tan diferent del de casa seva i amb aquell vailet, uns quants anys més jove que ella, que de qualsevol cosa en feia una joguina amb què l'Anna s'hi sentia del tot captivada.

I va pensar en el gran abisme social que els separava ara. Fins i tot el tenir una petita conversa que indiqués la més mínima amistat amb algú d'una feina tan humil ja es veia com quelcom anormal, sospitós. Des d'aquell temps de la seva joventut, no recordava que s'haguessin dit res més amb en Jaume, només alguna salutació formal en creuar-se pel carrer. Algú li havia dit que s'havia casat feia poc, però no coneixia pas la seva dona. Per què la gent ha d'estar tan marcada per la seva condició social?

Pensà llavors en totes les dones que pateixen un final semblat al de l'Anna. Moltes, de ben cert, entre les classes humils de Terrassa i la comarca. La mort de cada una d'elles devia ser un gran drama per la seva família, tant com per ella ho era la mort de l'Anna. Però els altres no en fem cabal. Les desgràcies poden tocar tant a les famílies benestants com a les pobres. Ells encara havien tingut la sort de disposar dels millors metges per atendre l'Anna, però tot i així res no s'hi havia pogut fer.

Ara l'Anna ja devia ser al Cel, pensava la Josefa, reunida amb Déu al paradís de vida eterna. Potser allà es trobaria amb totes les altres dones que han patit una mort semblant, i no hi hauria ja els obstacles socials d'aquesta vida. O és que no són totes les persones estimades per Déu igualment? Aleshores se li féu incomprendible que tothom es passés la vida esforçant-se per aconseguir augmentar al màxim la seva riquesa personal i conservar els seus béns i privilegis, per més que se sàpiga que després de la breu vida terrenal no ens podem emportar cap de les nostres riqueses a la vida eterna que ha de venir, ni tampoc aquestes riqueses ens faran cap servei per a salvar l'ànima. Malgrat la claredat d'aquesta idea, la Josefa sabia que després del funeral i l'enterrament ella tornaria a la vida privilegiada de la seva família, a les grans cases dels Galf i els Sagrera, mentre la majoria de la gent vivien enmig de grans privacions. I pensà que, dins de la realitat inevitable de la seva vida i posició social, voldria fer el possible per posar els mitjans de la seva família per ajudar als més desvalguts en els moments de més gran necessitat. Així prometé fer-ho dirigint a Déu una última oració per a l'ànima de la seva germana.

(Juny de 1809, sortint de Terrassa a Vacarisses)

La Josefa, amb l'Anna agafada al seu pit, mirava la gent del carrer des del carro que la treia de Terrassa a ella i als seus fills. I de sobte el va veure, dret, pobre i brut com sempre, mirant-la fixament en silenci, amb tristesa, donant una mà al seu fill i l'altra a la filla que devia tenir poc més de dos anys, com dient-li adéu, potser adéu per sempre. Va sentir una fiblada al cor. Qui sap si hi tornaria mai més, a Terrassa. Qui sap si en Jaume Rocavert estaria viu, si mai tornava. El carro seguia el seu camí i ja no podia parar, els treia de la ciutat empestada, deixant enrere la gent morint com mosques, abandonats a la seva sort si tornaven els soldats francesos. Ella marxava cap a un lloc més segur. L'Anna dormia al seu pit, li havia posat el nom de la seva difunta germana. No es podia fer res més.

Fets històrics

Aquesta història és totalment inventada però es basa en personatges reals i l'he intentada escriure de forma consistent amb els fets històrics coneguts. Josefa Galf i Surís, filla de Francesc Galf i Ignàsia Surís, nasqué a Terrassa vers l'any 1771, i la seva germana Anna nasqué l'11 d'agost de 1779. Josefa es casà amb Joan Baptista Galf i Surís, nascut a Te-

rrassa vers 1765, fill de Josep Galf i Maria Surís. Josep Galf i Francesc Galf, germans, eren ambdós fabricants de panyos i pertanyien a la classe burgesa terrassenca. Maria i Ignàsia Surís eren també germanes, i per tant Josefa s'havia casat amb el seu doble cosí germà. Joan Baptista Galf heredà una gran riquesa familiar i seguí la professió de fabricant de panyos, esdevenint un dels principals industrials de Terrassa que contribuï als inicis de la indústria tèxtil. Anna Galf i Surís, germana de Josefa, es casà amb Joaquim Sagrera i Domènech, un altre ric industrial de Terrassa, amo de la casa Sagrera del carrer Font Vella de Terrassa (avui convertida en museu). El 3 de gener de 1803, Anna donà a llum una nena que fou batejada de necessitat i morí al poc temps d'haver nascut; l'Anna va morir el 14 de gener de 1803, sense deixar descendència. Joaquim Sagrera es tornà a casar el 19 d'agost de 1803 amb Teresa Font i Torras, filla d'una altra família d'adinerats industrials de Terrassa.

Jaume Rocavert nasqué vers el 1778 a Terrassa, i era el segon fill de Miquel Rocavert, que provenia d'una família pagesa de Castellar del Vallès, i d'Anna Maria Ticó. La seva mare morí jove, vers el 1786, i el seu pare es casà de nou amb Agnès Torras el 16 d'abril de 1787. Jaume es casà l'any 1802 amb Rosa Gusi, una noia de Vacarisses. Era d'ofici traçiner.

L'any 1808 les tropes napoleòniques invadien Espanya i començava la guerra del francès, durant la qual s'estengué la fam i la mortaldat a Terrassa. El poble organitzà una insurrecció espontània contra l'invasor, Joaquim Sagrera destacà com un dels principals organitzadors terrassenes de la insurrecció catalana. A la primavera de 1809 una gran mortaldat s'estengué a Terrassa, en la qual moriren més de 600 persones en uns sis mesos d'entre una població d'uns 3000 habitants, degut a una epidèmia de tifus segurament provocada per l'estat famolenc de la majoria dels habitants. La família de Josefa Galf i Surís s'escapà durant la guerra a Vacarisses, però les famílies humils com els Rocavert no tenien enlloc on anar. Una filla de Josefa, Anna, nasqué durant l'epidèmia el 27 de maig de 1809, i un altre fill, el Mariano, va néixer el 14 d'agost de 1812. El primer fill de Jaume Rocavert, en Josep, nascut el 1804, devia morir durant la guerra, però la filla Francesca, nascuda l'1 de desembre de 1806, aconseguí sobreviure. Un dels besnèts de Francesca Rocavert fou Angel Miralda Moga, avi patern de l'autor, i un dels besnèts de Mariano Galf fou Ignasi Escudé Gibert, avi matern de l'autor.

ELS COMTES SECRETS

Mercè Mayol Rocaí

1r Premi Categoria Infantil

Hola, em dic Cecília, tinc 12 anys i visc a Granollers. Tinc un pare i una mare que sempre estan junts. El meu somni és tenir una habitació en un castell enorme.

Un dia vaig anar a Sant Cugat amb els meus pares que volien anar a l'Arxiu Nacional, ja que són uns aficionats a la genealogia. Un cop allà no sabia què fer, així que em vaig posar a mirar un dels llibres que teníem a la taula. Al principi em va semblar tant avorrit com llegir un llibre que no t'interessa el més mínim, però després em va començar a semblar més divertit. Quan ja portava unes quantes pàgines vaig trobar un nom que em sonava d'alguna cosa, li vaig preguntar a la meva mare i en va dir que era el meu rebesavi. A continuació, al llibre, deia: "Guillem Cort, comte de Barcelona". Em vaig quedar paralizada i m'ho vaig llegir unes deu vegades abans de seguir llegint. Després de llegir-me aquest escrit els hi ho vaig comentar al pare i la mare i els també es van sorprendre molt.

Van estar investigant durant molts dies i de vegades també amb la meva ajuda. Uns dies més tard

vam anar altre cop a l'arxiu i ens vàrem tornar a mirar el llibre. En un dels altres que vam agafar posava que el comtat de Barcelona seria sempre de la família Cort degut al testament de Guillem. Després vaig pensar en la família: aquest Guillem havia tingut un fill, i aquest havia tingut dos fills, el més gran era el meu avi, que estava barallat amb el seu pare, i, l'avi tenia el meu pare, és a dir que "sóc" la futura comtessa de Barcelona! Que guai, segur que ningú de la meva classe és comte de res!

Després d'escriure-ho al diari, em vaig posar a dibuixar el castell que sempre he somiat, amb la meva habitació, i quan els hi vaig ensenyar als meus pares em van dir que tenien una sorpresa per a mi. Ja que se suposava que era com una comtessa de Barcelona em pintarien l'habitació com si fos un castell. Dit i fet, ahir vàrem acabar de pintar el meu castell i jo vaig dibuixar l'enorme mural de la paret, la veritat és que dibuixar se'm dona bé i l'habitació ha quedat genial. M'agrada ser una mena de comtessa de Barcelona, i ...

ELS SOMNIS ES PODEN FER REALITAT!!